

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Colecțiune de predici.

Edată cu concursul mai multor preoți din Arhidieceza Bucovinei de profesorii: Dr. Teodor Tarnavski și Dr. Emilian Voiuțchi.

În timpul nostru de lipsă este, ca amvonul bisericii române să lucreze cu totă puterea la întărirea și ridicarea sântului de pietate creștină. O cere acésta poporul, pentru că sânta trebuința de mai multă învățatură în biserică. O cere acésta dorul nostru de a progresa în cele bune și a da poporului bogata hrană spirituală, ce ni-o înfățișază evangelia Domnului, ca prin acésta hrană se pótă lupta în contra relelor, ce-l apasă astăzi, și să-și pótă urma mai cu succes calea spre desvoltare.

Voim cu toții, preoți și mireni de o potrivă, să ne inspirăm de acésta dumnezeiească hrană; dar adese-ori se întâmplă, că între grelele împrejurări ale timpului, în carele trăim, împedecați se fim a-ne implini acésta datorință. Științele teologice la noi, la români în urma multelor necazuri din trecutul de tristă aducere aminte, n'au potut lua în trecut avântul trebuincios. Și multe necazuri din viața de astăzi a poporului nostru își au între altele rădăcina lor și în acésta împrejurare.

Ne trebuie mai multă carte teologică, ca prin ea să putem lucra la ridicarea intelectuală morală a poporului.

A satisface acestei însemnate trebuințe în biserică română, și anume: a răspândi în popor mai multă carte teologică este în prima linie chiamarea generațiunii de astăzi.

Faptul acesta, trebuința, de carea vorbim, a ocupat o însemnată parte din viața fericitului Metropolitan Șaguna. Cuprins cu mulțime de lucrări grele

în interesul bisericii și poporului, acest distins prelat al bisericii române, a lucrat totă viața și ca scriitoriu în ale teologiei și religiunii, — lăsându-ne nouă, celor de astăzi de program al vieții, ca să-l urmăm, și să augmentăm ceea ce a produs dânsul între grelele împrejurări pe terenul literaturii teologice. Și constatăm cu bucurie, că Dumnezeu a voit, ca să putem începe tot cu mai mult succes a-ne face și pe acest teren datorința.

Rolul și direcțiunea pe acest teren o are astăzi în prima linie facultatea teologică din Cernăuț.

Corpul profesoral angajat în serviciul acestui însemnat focolar pentru teologia ortodoxă română lucrează din toate puterile pe terenul literaturii teologice spre a pute concura cu deplin succes cu facultățile teologice ale bisericilor din apusul Europei, cari lucrează de veacuri pe acest teren. Cunoștem lucrările acestor vrednici bărbați, dintre cari unele s'au publicat, ér altele sânt numai manuscrise. Și constatăm cu bucurie, că menite sânt a produce o nouă viață intelectuală în biserică ortodoxă română.

Și precum înțelegem noi lucrul, bine este, că chiar pe teritoriul stăpânit odinioară de Ștefan cel mare s'a făcut acest frumos început. Domnul Moldovii este osten sârbătorit și diplomat de renume, — pentru-că a fost creștin; și creștinătatea inimii sale l'a făcut vrednic și destoinic să săvârșcă faptele mărețe, cari e-a săvârșit. Pe teritoriul în carele dorm somnul veciniei oșele lui Ștefan cel mare, cu neputință este să nu înflorască pietatea creștină alături cu știința teologică și prin știința teologică. Locul și împrejurimea ni-se pare foarte prielnică pentru scopul acesta.

Bun comun pentru toți românii este facultatea teo-

logică din Cernăuț. Acastă facultate a crescut mai mulți profesori pentru institutele noastre teologice. Ea este focaliul, în carele au crescut profesorii dela facultatea teologică din București. În facultatea teologică din Cernăuț își-cresc astăzi și sârbii din Ungaria și cei din Serbia candidații la profesura de teologie și la funcțiunile superioare bisericesci.

Am premis acestea, pentru că vorbim de astă dată de o carte nouă, edată de doi profesori dela facultatea teologică din Cernăuț. Ne-am împlinit prin acăsta o datorință, pentru că cartea, de care vorbim, este o carte de predici, după noi pentru timpul nostru de o deosebită importanță.

Cartea, de care vorbim, are ceva particular pentru sine, este precum dechiară autorii în prefață „menită : de a oferi clerului de o parte un material avut pentru recerințele lui pe terenul predicamentului bisericesc, pre de altă parte a-i da un îndreptariu, cum are să prelucre, și să propuie materiile omiletice în decursul anului bisericesc și la feliurite întâmplări straordinarie, și așa să corespundă — în sensul biseciei ortodoxe — pe deplin chiamări sale învățarioriale.”

Colecțiunea de predici, de carea vorbim, va apăre în cinci volume în termin de cinci ani. În tomul I apărut sânt publicate predici pentru Duminecile anului bisericesc cu începere dela Dumineca vameșului și a fariseului și până la Dumineca I după Rusalii inclusive.

Pentru fie-care Duminecă cartea are patru predici, și la locul prim sânt de regulă publicate predicele liturgice lucrate de profesorul Dr. Teodor Tarnavski. Prin aceste predici autorul intenționează a satisface unei sântite trebuințe, și anume : a esplica în un mod ușor de înțeles poporului ritualul biseciei noastre.

Începutul îl face prin predica din Dumineca vameșului și a fariseului, în carea espune : istoria și însemnătatea „biseciei” ca : „locaș dumneșiesc din legea vechiă, din timpul Apostolilor și din vecurile cele dintâi ale creștinismului.” După ce descrie părțile templului din legea vechiă în asemănare cu părțile biseciei creștine, espune zelul creștinilor de a zidi biserici și a-le înfrumșeța, precum și zelul creștinilor din anticitate de a petrece la rugăciune în biserică și a-se edifica în privința religioșamorală ; și provocând pre ascultători, ca și noi, generațiunea de astăzi, să-i urmăm.

În a două predică din Dumineca vameșului și a fariseului, lucrată de profesorul Dr. Emilia Voinăchi, autorul vorbeșce, despre „frica Dumneului” ca „temeiul înțelepciunii.” „Dumneșeu, șice autorul în introducere, este cu adevărat început a totă înțelepciunea, și tôte celelalte virtuți, ce împodobesc vieța omului, și pre om îl fac om ; sânt numai fiice ale ceriului ; pământul acesta se preface în vale a plângerii, dacă îi lipseșce acea scară dumneșiescă ce leagă pre om de ceriu, adecă : credința în unul adevăratul Dumneșeu ; și că tôte celelalte virtuți, precum : cinstirea deapropelui, dreptatea și iubirea de ómeni, fără Dumneșeu și frica lui Dumneșeu sânt numai un răsnet deșert și o vorbă golă.” În special espune autorul în acastă cuvântare a) momentele și motivele, pentru cari datorință avem, ca să-ne însușim frica lui Dumneșeu, și b) calitățile, ce trebuie să-le aibă adevărata frică de Dumneșeu ; și terminază cu următoria învățatură morală :

„Ca nisce copii buni să-ne temem și noi de vecinicul părinte, și să nu desnădăjduim nici când, nici chiar atunci, când am greșit înaintea lui ; ci apropiându-ne de Densul să-ne rugăm de iertare și de ajutorul său în cele ce ne trebuie nouă. Timpul ce se apropiă, adecă timpul postului mare, este cu deosebire potrivit, ca să-ne reculegem, și să-ne întărim în cele sufletesci. Deci cu inimă înfrântă și smerită, dară și cu îndrăsnelă fiieșcă să-ne apropiăm în acest timp de bunul nostru Părinte, rostind în totdeauna următorele cuvinte :

„Dómne și Stépânul vieții mele, — duchul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stépănie și al grăirii în deșert nu mi-l da mie ; ér duchul curățeniei, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiesce-l mie, slugii tale. Așa Dómne împérate, dăruiesce-mi mie ca să-mi vęd greșalele mele, și să nu osândesc pre fratele meu, că bine esti cuvântat în vecii vecilor.” Amin.

În a treia predică lucrată de fostul profesor la facultatea teologică din Cernăuț Dr. V. Mitrofanovici autorul combate mândria (ingâmfarea) și espune „prețul cel mare al umilinții” înaintea Atotputerniciei lui Dumneșeu, și termină provocând pre ascultători a-se feri, de mândria farișească și a urma umilinții vameșului, arătând, că în lupta cea mare a omului cu mandria vieții mulți au biruit patimi rele, dar una nu au potut birui : dragostea nemăsurată de sine însuși. Ba pôte chiar acea biruință (preste alte patimi rele) i-a sedus la

iubire de sine însuși nemăsurată. Că ei nu sînt ca alți oameni, acésta a fost lauda, triumful, dar tot de odată și mândria, și prin urmare căderea lor.“

Chiar pentru acésta (pentru că atât de greu lucru este omului a birui asupra mândriei, îngâm-fării) autorul recomandă ascultătorilor umilința și smereniă.

În a patra cuvîntare lucrată de Eugeniu N e s c i u c autorul espune, că „încrederea sumetă în puterile și faptele noastre sînt fôrte primej-dióse pentru mântuirea noastră sufletescă, și că ele nu ne pot aduce charul lui Dumneđu; și cu exemple și doveđi infățișeză frumseția morală, ce o dă fiecarui om umilința înaintea Atotputerniciei lui Dumneđu.

* * *

Înregistrând pre scurt cuprinsul acestor 4 pre-dici, așa credem, că putem vedé ținta ce ele o urmăresc, și anume a da preoțimei o carte, în carea se potă avé la îndemână materialul pentru predică. La alte confessiuni acest ram de literatură este fôrte bogat. În timpul mai nou însé s'a accentuat, și se accentueză în tot locul trebuința, ca în predică se nu imităm, se nu rostim predici lucrate de alții, pentru că urmând astfelu putem se fim seduși a nu ține cont în deplină măsură de împrejurările și tre-buințele poporului și în special de gradul și starea, în carea se găsescesemțul de pietate crestinescă. Chiar pentru acésta în un op mai nou apărut în biserica romano-catolică, intitulat: „Bibliothek für Prediger“ de Scherer, se esplică evangelia ȗilii din tóte punctele de vedere, și se indigitéză sugetele, despre cari se póte predica, — remênend apoi ca vorbitoriiu bisericesc însuși se-și alégă tema după trebuințele poporului.

De acéstă ideia, credem noi, au fost conduși autorii cărții, de carea vorbim, când pentru fiecare Duminecă au publicat 4 predici, ca astfelu se-se infățișeze doctrina cuprinsă în evangelia ȗilii din tóte punctele de vedere; și cetitoriiu se-și pótă alege tema după trebuința, și se pótă apoi singur îmbina doctrina cu trebuințele poporului.

Acéstă împrejurare ridică mult valórea ace-stei cărți.

O observare avem însé cu tóte acestea cu pri-vire la limba și stilul în carele este scrisă, și a-nume, că limba este în unele locuri cam gre-óia. Acésta însé, credem noi, nu detrage ni-mic din valórea și meritul cărții în casul de față. În predică noi și altcum daterința avem, se ținem

cont spre a puté fi înțeleși de limba poporului, că-ruia vorbim; și astfelu avënd la îndemână doctrina bisericii, se o putem îmbrăca și espune în o formă și în o limbă ușoră și înțeleasă.

Terminăud repetim, și constatăm, că opul de carele vorbim, este un op de o valóre netăgăduită; și deci îl recomandăm în deosebita atențiune a preo-țimei nóstre.

Spiritul anticreștinesc

format în apusul Europei înainte și după revolu-țiunea cea mare franceză.

(Continuare)

Între astfelu de grele împrejurări a luat frânele guvernului la 1774 regele Ludovic XVI în etate abia de 20 de ani. Dênsul a fost om priceput, de omeniă și cu multă bunăvoință cătră țeră, dar ade-sea lipsit de energiă și resoluțiune și pre de altă parte și nenorocos întru alegerea ministrilor. Dên-sui era chiămat, se repareze multe greșeli ale an-tacesorilor se; dar spiritul de nemulțămire al po-porului francez cu întreg sistemul de guvernare, cu prrvilegiile nobilimii și ale Episcopatului bisericii apu-sene era mult mai înaintat, decât ca se-i pótă succede.

Revoluțiunea a isbucit din sînul „adunării na-ționale“ franceze conchiămată de Ludovic XVI pre ȗiua de 21 Aprilie, ca se sdudieze mijlócele, prin cari se-se îmbunătățescă situațiunea finanțelor Franții.

Nemulțămirea poporului francez cu sist.mul de guvernare era mult mai mare, decât, ca adunarea națională se rămână numai la obiectul, pentru carele fusese conchiămată. Dușmănia și ura a isbucit mai ântai asupra bisericii apusene. După ce adunarea na-țională s'a decretat pe sine de reprezentantă a su-veranității naționale, și a votat și o constituțiune în sensul acesta, susținend însé principiul manarchiei constituționale, și după ce s'au proclamat principiile de „libertate și egalitate“ și scergerea privilegiilor nobilimii, — adunarea națională a decretat averile bi-sericesci de avere națională, a statului, și statul a luat obligamentul de a salarisa pre preoți, a vo-tat o constituțiune civilă a clerului și a constituit pentru resolvirea afacerilor bisericesci un comitet esmis din sînul adunării naționale.

După acéstă constituțiune Episcopii se-se alégă în adunările departamentelor, se-se confirme și chiroto-nescă prin Metropolitul concerninte, ér papii se-i-se facă numai o simplă arătare despre alegerea și instituirea

Episcopilor. De asemenea s'ă-se instituie și preoții prin alegere, și s'ă-se confirme prin Episcopul concerninte. Episcopii și preoții înainte de chirotonia s'ă depună jurământul de fidelitate către Regele și către țără.

În ziua de 27 Noemvre 1790 adunarea națională a dispus, ca toți Episcopii și preoții sub urmarea pierderii oficiului s'ă depună jurământul pe această constituțiune civilă. Această dispunțiune a fost aprobată și de Regele și ziua de 4 Ianuarie 1791 s'a staverit pentru depunerea jurământului.

Cam două din trei părți dintre Episcopi și preoți n'au voit să depună jurământul, și pentru acesta au fost declarați de depuși. Decretul acesta de depunere a produs mare resens în popor; și poporul a susținut și mai departe pre preoți în înncțiune. Această împrejurare a provocat în mare măsură ura autorilor depunerii; și în măcelul iuscenat de revoluționari pe stradele Parisului în Septemvre 1792 între miile de ómeni, cari au cădút victimă revoluțiunii, au fost omoriți și 400 de preoți.

Tot în Septemvre 1792 s'a dispus, ca matriculele s'ă-se pórte prin funcționari civili și s'a introdus și căsătoria civilă.

În 21 Septemvre 1792 conventul național a decretat de scers regatul și forma monarchică, și a adoptat ca formă de guvern republica. Regele a fost condamnat la mórte și omorit în 21 Ianuarie 1793, ór regina în Octomvrie același an. (Va urma.)

La nemulțămirea unor învățatori.

Sub acest titlu cetim în „Dreptatea“ următoarele :

De un timp încóce și mai ales de când guvernul statului a început a se íngera și în afacerile învățătorilor nostri confesionali, se arată multe simptome triste la unii — laudă Domnului ! tare puțini — dintre învățatori, simptome de nemulțămire cu biserica mamă și de íncinare spre castre străine.

Ca unul, carele totdeauna m'am ocupat cu plăcere de afacerile școlare, m'am interesat fórte mult se aflu, cari ar fi cauzele nemulțămirei acelor malcontenti și cercetând am aflat într'alte, că învățătorii confesionali nu se mulțănesc nici cu léfa nici cu vaza și pozițiunea ce o au în biserica străbună, sperând, că dincolo la străini vor avé și léfa și vază mai multă.

Acestea le deduc nu numai din procederea de la adunarea învățătorilor, ținută în vara anului trecut la Timișóra sub conducerea dlui Iul. Vuia și din scrierea dlui Iul. Vuia, învățătoriu în B.-Comloș, publicată în „Revista școlară“ nrul 2, dar' și din alte șcrieri și în special din un apel al unni în-

vățatoriu din Zarand către colegii s'ei, în care scrie astfel :

„Nu sunteți sătui de doi stăpâni, din cari se vede că sunt chiămați, unul a ne ferci . . . altul a sta cu mânilé în sin vedându-ne perirea ?“ ș'apoi într'alt pasagiu :

„Voi nu doriți respect în activitatea vóstră ? Voué v'é place a fi desprețuiți în veci ?“

Din acestea deci și din mai multe asemenea manifestățiuni ale unor — repet — puțini învățatori mi-am făcut deducțiunile.

Afiând acestea am ispitit s'ă ved, dacă în adevér biserica a făcut sau face prea puțin pentru învățatori și am aflat că nimica mai neadevérat decât acesta, pentru-că dacă vom lua numai diecesa Aradului și încă numai de vre-o 15 — 20 de ani încóce, vom afla, că pe când mai înainte lefile învățătorilor din íntreaga diecesă abia ajungeau la vre-o 70 — 80 de mii floreni : astăzi s'au urcat la suma íntreită. și din an în an se tot urcă și amelioréză.

Pre când mai înainte instituiul nostru preparandial avea numai 2 cursuri cu 2 profesori și un catichet, plătiți cu câte 300 floreni anual : astăzi același institut are 5 cursuri — cu cel pregătitoriu — cu 5 profesori ordinari și de regulă 3 ajutători, plătiți íntreit și împátrat mai bine de cât cum erau antecesorii lor.

Mai înainte preparandii se susțineau la institut din sudórea părinților lor : astăzi pe vre-o 90 de ínși îi susține diecesa grátuit : ear' pe alți 60 de ínși îi susține cu prețul bagatel de câte 6 floreni pe lună.

Cătră acestea s'au asigurat pensuni și învățătorilor și familiilor lor, la care concurg și comunele bisericesti. Mai mult nici străinii nu le dau.

De vom cercetá poziția învățătorilor, îi vom aflá în tot locul, adecă în comitetele parochiale, în sínódele parochiale și protopopești și în consistoriul diecesan, ér pe profesorii de la institutul pedagogic în sínódele eparchiale și în congrese, pre când cei, cari au trecut la școlele de stat sau comunale, sunt acolo nebăgați în sémă, urma altora.

Deci, dacă acei puțini învățatori vor fi atât de mărginiți la minte încât s'ă nu vadă acestea și uitând, că aprópe pe toți i-a crescut mama biserica, tot ar mai gravitá la străini : n'am de cât s'ă le poftesc „drum bun,“ căci asta o consider de norocire pentru biserica, fiind că s'ă alege neghina din grâu, mai ales, că învățătorii de tagma acesta nu-și prea caută de chiámarea lor, nu se rađimă pe puterile lor, ci rívnesc la traiul din grație.

Tot de-odată observ acestor învățatori, că școla confesională nu va merge după ei, căci poporul nostru — ori cât de apésat — a dat cele mai eclatante dovedi, că nu-și vinde biserica și școla.

Când am đis, că acei învățatori nu-și prea caută de chiámarea lor, am făcut'o ca membru al sinodu-

lui eparchial, convingându-mă din acte, că mulți dintre ei au dat cu școlarii lor cele mai slabe esamene.

Chiar de aceea, după ce am arătat câtă jertfă aduce biserica pentru învățatori, a-și dori să-mi arate cineva, ce equivalent dau dinșii poporului?

Nu e de ajuns să te lauzi că ești luminătorii poporului, ci să azeși tot de-odată și rezultatele acestei chemări. Întrăbă-te de când ești în această comună, câți oameni luminați ai dat comunii? câți au mai mare calificățiune, decât cum o avea generațiunea premersă de la antecesorul tău? câți oameni își cultivă grădinele de lângă casele lor și câți trăesc din rodul acelora, câți cultivă moșiorele lor mai rațional decât mai înainte? câți cântăreși are strana bisericii de după zelul tău și cunoștințele tale în cântări? Cu cât sunt cărturarii din sate mai îndemnatice în cetit, în scriere, în socotă etc. decât cum erau la dascălii cei bătrâni? Redicatu-s'au moralul, ce l'ai pus tu de basă în inima băiatului mai pe sus, decât cum le succedea acesta dascălilor nostri celor bătrâni? Peste tot aruncă o privire peste comuna intrăgă și întrăbă-te, stau oamenii acestia astăzi mai bine sau mai rău decât antecesorii lor, și dacă stau mai bine atunci întrăbă-te pe tine: câtă și care parte de merit este a ta în progresul sateanului; érá dacă vei află că merge mai rău sau rău de tot: atunci nu prea resfiră laudele, că se resfrâng urit de tot, fie chemarea în sine cât de nobilă.

Când domni învățatori — și dl Iul. Vuia în locul suscită și învățatoriul în Apelul menționat — se provoacă la Bismark să nu uite pe Menelik. Bismark diplomatul frământat, cu un adevăr principial a acoperit alt adevăr real, când a dis el, că pe francesi i-a bătut dascălii germâni, care a luminat miliția combatentă; a voit se retacă ca Germanii săi erau mai mulți la număr și altele; dar' Menelik au bătut pe Italianii fără oamenii lui Bismarck cu un popor fără nici o școlă deși Italianul se preumblă prin Roma cu arta de braț din mica sa copilărie.

De aceea nu e bine se esploatezi totul în favorul unei cauze, cu atât mai puțin să dai a se înțelege, că dacă nu vei fi tu pere lumea.

Aș dori se-mi spună domni, cari ne amenință biserica și școlă, că până mai éri alaltăeri, când n'aveam școle, cine a susținut nația noastră aprópe 2000 de ani? Fie egoismul ori-cât de puternic, nime nu va puté nega, că factorul conducătoriu al sănătosului popor român a fost: preoțiimea; și într'un cas de nevoie, când s'ar periclită școlă, tot numai preoții vor fi chemați a susținé nația, preoții, cari în timpul mai nou au perdut mare parte din venitele ce-i susținé, și tot n'au făcut atâta sfadă 'n țară.

Dacă ar fi toți învățatorii cum și-i închipue dl Iuliu Vuia în „Revista“ citată, ar fi susținut măcar o foia pedagogică românescă din câte au apărut până acuma? Cum de cea din Arad, apărută în acest an

sub numele „Revista școlară“ a apus după eșire: Nr-ului 2 din lipsă de abonenți?

Domnilor învățatori! Nici biserica și poporul ce o forméză, nici organele conducătoare ale ei nu desprețuește nici pozițiunea, nici activitatea Domniilor Vóstre. Și una și altă le stiméză și se silește a le înălță. Nu póte însă înălță pe acela, carele el singur se dejosește; nu póte ajută aceluia, care nu arată, că i se face nedreptate. Învățatorii să caute 'nainte de tóte, ca ei înșiși să se înă la 'nălțimea misiunii de luminători, păstrându-și ca factor inteligent în cadrul constituției nóstre bisericești, demnitatea recerută de misiunea lor.

În acest cas nimenea nu le póte răpi nici locul fruntaș social, nici nu le póte nega răsplata ostentelii lor.

Amicul școlii.

VII. Omilie

a s-tului Ioan Chrisostom la epistola I către Timotei.

2. *Ca să ducem o viață pacinică și lină întru tótă frica de D-deu și curvința.*

3. *Căci acesta este plăcut și bine primit înaintea lui D-deu, Mântuitorului nostru,*

4. *care voiește, ca toți oamenii să se mântuiască și să vie la cunoștința adevărului.*

I. Dacă apostolul voiește ca răsboiele, luptele și timpurile nepacifice să aibă un sfirșit, și dacă pentru aceea provóca preotul a se ruga pentru domnitori, atunci s'o facă acesta cu atât mai mult mirenii. Există adecă trei forme mai rele de răsboi. Una este togmai cea numită, purtată de stát, când adecă soldații noștrii trec peste hotarele țării; a doua când în timpuri de alt-feliu pacinice purtăm răsboi unul contra altuia; a treia formă, când fiecare pórtă răsboi în contra sa însaș. Acest răsboi este cel mai rău. Răsboiul purtat peste frontieră nu ne póte strica într'un mod deosebit. El ne aduce mórtea prin arme, însă nu ne rânește sufletul. Dar nici al doilea nu ne póte cauza pagubă, dacă n'o voim. Pentru-că dacă altul pórtă răsboi contra nóstră ne putem reținé în pace. Ascultă ce dice profetul: „In loc ca să mă iubescă, m'au bajocurit, eu însă m'am rugat,“ ¹⁾ și éráși: „cu aceia cari urau pacea, eram gata de a face pace;“ ²⁾ și mai încolo: „când vorbiam cu ei, fără causă se ridicau în contra mea“.

La al treilea felu de resbel e imposibil ai puté preveni fără pericol. Căci dacă se revóltă corpul nostru contra sufletului și stirnește pasiuni rele, dacă înarmează patimile singelui, mânia, invidie, atunci nu este posibil, în caz dacă acest resboi nu se finește, a ne face părtași de fericirea promisă, ci cine nu înfrânează această sêlbatică mișcare, acela cade și pri-

¹⁾ Psalm 108, 4.

²⁾ Psalm 119, 7.

mește răni, cari au de urmare aceea înfricoșată mörte în iad. De aceea ȃlnic avem lipsă de multă grije și prevedere, ca să nu isbucnescă în internul nostru acest răsboi, și dacă a isbucnit, să nu existe mult timp, ci să-l potolim. Pentru-că ce ȃi-ar ajuta, dacă întreg pământul s'ar bucura de perfectă pace, 3r tu ai purta resbel cu tine însu-ȃi? Trebuie a av3 pace cu sine însuș. Dacă posedem ac3sta, ne putem feri de cele ce s3 int3mplă afară de noi, ca să nu ne strice.

De alt-feliu contribuie la pacea internă nu puțin și starea externă politică. De aceea ȃice apostolul: „ca să ducem o viaȃ pacinică și lină,” și adaug3: „întru t3tă frica de D-ȃeu și cuviinȃa” În frica lui D-ȃeu însă și în cuviinȃa nu putem trăi, dacă nu avem pace. Căci dacă sofisterii filosofice ne neliniștesc credinȃa n3stră, ce feliu de pace este ac3sta? Ca să nu credem, că apostolul a înȃeles aici viaȃa omenescă în înȃeles obicinuit și comun când ȃice: „ca să ducem o viaȃ pacinică,” adaug3: „întru t3tă frica de D-ȃeu și cuviinȃa.” O viaȃ pacinică și lină duce într'un mod 3re-care și păgânul; ba putem ved3 duc3nd o ast-feliu de viaȃ și pe cel desfr.nat, pe cel risipitoriu și luxos. Ca să ne convingem, că apostolul n'a înȃeles o ast-feliu de viaȃ adaugă cuvintele: „în t3tă frica de D-ȃeu și cuviinȃa.” Aceea viaȃ este d3ră plină de curse și lupte, rânindu-s3 sufletul în fiecare ȃi de imbulȃala simȃmintelor p3căt3se. Că apostolul voiește să semnifice viaȃa cea de pe urmă, este evident din adausul ce-l face, unde nu ȃice numai simplu: în frica de D-ȃeu,” ci adaug3: „în t3tă frica de D-ȃeu.” Prin ac3stă expresiune voiește a cere o astfeliu de dispoziȃiune a sentimentelor, care să s3 prefacă și în modul de viaȃ. În ambele trebuie căutată frica de a mărturisi o credinȃă pi3să, și a duce o viaȃ nereligioasă? Despre existenȃa ireligioșităȃii în viaȃa practică, ascultă ce ȃice acest sfint bărbat în alt loc: „mărturisesc, că șciu pe D-ȃeu, 3r prin faptele lor il neagă;” 3) și 3răș: „de credinȃă s'a lăpădat și este mai rău decăt cel necredincios; 4) 3r în alt loc: „dacă unul dintre voi s3 numește frate, și este depravat, sau sgărcit sau inchinătoriu de idoli, nu venerază pe D-ȃeu;” 5) și mai de parte: „cine ur3ște pe fratele s3u, nu cunoște pe D-ȃeu.” 6) Veȃi câte feliori de ireligioșitate există? De aceea să ȃice: „în t3tă frica de D-ȃeu și cuviinȃa.” Nu numai cel depravat este ireligios, ci și sgărcitul merită numele de ireligios și desfrănat. Și avariȃa este o patimă togmai așa ca poftele sensuale. Cine nu caută să înfrâne ac3stă patimă, cu drept cuv3nt s3 numește desfrănat. Pentru-că însemnarea cuv3ntului „desfrănat” s3 derivă dela disciplina laxă a

poft3i. De aceea aș numi eu desfrinat și pe cel ce s3 măn3ie, tot asemenea și pe cel invidios, pe cel fătarnic; fie-care p3căt3os este un desfrănat, un nereligios.

(Va urma.)

D I V E R S E.

Necrolog. Înregistrăm cu durere, că venerabilul confrate preot Iosif Ursu din Curtacher în protopresviteratul Șiriei după un morb greu și îndelungat a trecut la cele eterne în ȃiua de 22 Ianuarie a. c. în anul 63 al etăȃii și 37 al serviciului s3u preoȃesc, — lăsând în cel mai profund doliu neconsolabila sa familie și poporul credincios. R3mășiȃele pământesci ale defunctului s'a depus spre odichnă eternă cu solemnitatea meritată în 25 Ianuarie a. c. în fiinȃa de față a unui frumos număr de inteligenȃi din comunele învecinate și a întreg poporului din Curtacher, carele venise se depună tributul s3u de recunoștinȃă păstoriului s3u chiămat de Domnul la cele eterne.

Dumnezeu s3 consoleze familia r3masă în doliu, 3r sufletul r3posatului s3-l așeze în locașurile dreptilor!

* *Balul* aranjat de tinerimea română din Arad în 6 Februarie st. n. în sala hotelului „crucea albă” în favorul școlarilor români lipsiȃi de mijl3ce, a reușit f3rte bine. A fost de față un public ales și numeros, nu numai din Arad și jur, ci și din depărtări mai considerabile. Petrecerea a fost vială și a durat până în ȃori de ȃi. Succesul material precum auȃim, încă este pe deplin satisfăc3toriu.

Mere din America în Budapesta. În decursul iernii acesteia s'au v3ndut în Budapesta o cantitate însemnata de mere, din America și s'au v3ndut cu preȃuri bune. Faptul ac3sta este un trist sistem pentru pomicultură n3stră. De aceea atragem de nou atenȃiunea 3menilor nostri, ca s3 îngrijescă pre o scară mai întinsă de cultivarea pomilor nobili, din care putem realiza un însemnat câșcig.

* *Medic-femeiă la curtea lui Menelik.* Un ȃiar din Zürich scrie, că Menelik, regele Abesinieii, la recomandarea inginerului Ilg a chemat la curtea sa pe d-ș3ra Dr. Zucher, care a absolvat medicina în Berna. ca medic al Curȃii. D-ș3ra Dr. Zucher a primit învitat3a și va pleca la Abesinia după-ce va înv3ȃa a călări, de 3r3-oe o parte din drumul spre Abesinia trebuie s3-l facă călare.

* *Napoleon I ca orator.* Mai ȃilele trecute s'au aflat unele însemnări, cari cuprindeau o vorbire a marelui împ3rat Napoleon cătără armata sa. La Austerlitz regimentul Nr. 4 de infanteriă a-lui Napoleon a fost atacat de cavaleria rusescă. În ac3stă luptă regimentul și-a pierdut însemnul, care era un vultur. Când mai târȃiu se fac3 o revistă, regimentul a 3șit fără vultur, 3r împ3ratul se adresă cu următ3rea vorbire cătără regiment: „Unde v3 este vulturul?” (Linisce) În armata franceșă acesta este unicul regiment, pe care trebuie s3-l întreb de vultur. Mai bine s3-mi perd mâna stângă, decăt vulturul! Rușii ca mâne il vor duce în triumf în Petersburg, și încă și după o sută de ani se vor făli cu vul-

3) Tit 1, 16.

4) I. Timotei 5, 8.

5) I. Corinteni 5, 11.

6) I. Ioan 2, 9.

turul dela noi. Acele 40 de steaguri, cari le-am luat dela ei, nu plătesc atâta, cât plătesce vulturul vostru! Dér a-ți uitat, cum trebuie să vă apărați contra călăreților? Care a fost colonelul regimentului? Ce ordini a dat, când va atacat cavaleria? Unde v'au fost oficerii, grenadirii? Nu a trebuit mai bine să móra câți-va dintre voi, mai nainte de-a perde vulturul? Tocmai acum văđui numeroase regimente, cari aprópe nu mai au nici un oficer, și abia mai au atâți feciori, cât regimentul vostru, dér stégul lor, onórea lor și-au mântuit'o. Și voi? Companiile vóstre sunt tari și numeroase, dér între rëndurile vóstre nu-mi vėd vulturul. . . . Ce veți face, ca să spēlați acéstă rușine? Cum veți amuți pe camerađii voștri, ca să nu ăică când vă întėlnesc: „Acesta e regimentul, care și-a pierdut vulturul!“ (Linisce). La cea dintăiu ocasiune regimentul vostru trebuie să ia dela inimic 4 stéguri, mé voi gândi apoi, că óre să vă dau vulturul inapoi!* — Vorbirea acéstă a fost notată de contele Chamans și el mai adaugă: „Impératul a ținut vorbirea cu mare avėnt și într'un ton detunător, încăt celor cari l'au auđit le-au înghețat sängele în vine. Eu însumi m'am înfricoșat, încăt am asudat sudori reci. Dėcă pe acest regiment l'ar fi dus atunci înaintea inimicului, ar fi făcut minuni. Regimentul Nr. 4 c'un an mai târđiu, la o revistă ținută în Berlin și-a recăpėtat vulturul.“

* **Convocare.** Domni acționari ai „institutiului de credit și economii „Lipovana“ societete pe acții se invită la a III-a **adunare generală ordinară** care se va ținea în **25 Februarie st. n. 1897** la 10 óre a. m. în localul institutiului, opidul Lipova. — Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii pe al treilea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de supraveghiere (§ 26 din statute.)
4. Deciderea asupra întrebnițării profitului curat și fixarea dividendelor pro 1896 (§§ 26 și 46 din statute.)
5. Petractarea eventualelor propuneri (§ 26 lit. 9. din statute.)
6. Alegerea direcțiunii (§ 27 din statute.)

Domni acționari, cari voesc a participa la adunarea generală în conformitate cu § 16 din statute să avisează a depune la cassa institutiului acțiile, înainte de deschiderea adunării generale. — Lipova, 1 Faur 1897, **Ales. Mocsonyi, m. p.** ca președinte.

Contul Bilanțului.

ACTIV.

Cassa în numėrar	3938	80
Escompt	186800	71
Credite personale	20773	20
Imprumuturi hipotecare	13364	—
Credite cambiali cu acoperire hipotecară	5210	—
Lombard	4103	—
Efecte publice	459	—
Mobilar	580.46	—
amortisat	58.06	40
Diverse conturi debitoare	576	90
	<u>235748</u>	<u>01</u>

PASIV.

Capital de acții	50000	—
Fond de rezervă	4284	33
Depuneri spre fructificare	131792	47
Reescompt	37822	50
Conturi curente	1219	40
Diverse conturi creditoare	203	77
Dividende neridicate	78	—
Interese transitoare	1480	37
Profit curat	8867	17
	<u>235748</u>	<u>01</u>

Profit și Perderi.

EȘITE.

Interese :			
pentru reescompt	3260.84		
„ depuneri spre fructificare	6047.91		
de cont curent	60.71	9369	46
Spese :			
salariu	2129.96		
chirie, imprimate, registre, diverse			
spese	927.60		
marce de prezență	150.—	3207	56
Contribuțiune :			
directă	2016.48		
10% dare la interesele dela depuneri	604.79	2621	27
Scopuri de binefaceri		253	—
Amortisare din mobiliar		58	06
Profit curat	8867	17	
	<u>24376</u>	<u>52</u>	

INTRATE.

Interese :			
de escompt	18093.47		
„ credite personale	2818.09		
„ imprumuturi hipotecare	1595.55		
„ credite camb cu acop. hipot.	673.56		
„ lombard	335.39	23516	06
Provisiuni		860	46
		<u>24376</u>	<u>52</u>

Lipova, 31 Decemvre 1896.

V Hamsea, m. p.
director executiv

Sever Bocu, m. p.
comptabil.

Direcțiunea :

Iosif Suci, m. p. Demetriu Roman, m. p. Dr. I. Suci, m. p. Iacob de Răcz, m. p.

Conformėndu-se cu cărțile principale și auxiliare l'am aflat exact

Lipova, 1 Februarie 1897.

Vasilii Beleş, m. p.
președinte.

Constantin Crețiu, m. p. Georgiu Marienescu, m. p. Ioan Tuducescu, m. p. Alexandru Ciugudean, m. p.

Concurs.

Conform înaltei dispozițiuni consistoriale din 15 Ianuarie 1897 Nr. 87. B. pentru îndeplinirea capelaniei temporale, pe lângă emeritul paroch Simion Andron din Sarafola, se escrie prin această concurs cu termen de alege de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.”

Parochia fiind de classa I-a dela recurenți se cere calificațiunea prescrisă în §. 15. l. a) alesul capelan să va bucura, cât timp va fi parochul în viață, de jumătate sesiune parochială și jumătate a tuturor beneficiilor parochiale. având a solvi toate dările ce ar cădea pe partea lui.

Recurenții au să-și înainteze recursul lor Preonoratului Domn Paul Miulescu protopresbiter în B.-Comloș, și să se prezenteze în sânta biserică din Sarafola — cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii — spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Sarafola, în 29 Ianuarie 1897.

Pentru comitetul parochial:

Stefan Chită, m. p.   *Simion Andron, m. p.*
presidele comitetului parochial.   notariul comitet. parochial.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiterul tractual

—□—

Pentru vacanta parochiă din **Voivodeni** cu carea sunt împreunate următoarele venite:

a) folosirea a jumătate sesiunii de pământ 200 fl. b) bir câte o măsură dela o casă 60 fl. c) venitele stolare 60 fl. d) onorariu pentru instruarea școlarilor în locul unui învățătoriu 100 fl. e) cuartir liber în casa parochială. Se escrie prin această concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare, sub care restimp recurenții se vor prezenta vre-odată în biserică spre a se face cunoscuți alegătorilor, éra recursul le vor subterne pe calea P. On. oficiu protopresbiteral din Buteni (Butyin com. Arad.)

Voivodeni, la 16 Ian. 1897.

Comitetul parochial

Cu șcirea mea: CONSTANTIN GURBAN, m. p. proto presbiter.

—□—

Pentru vacanta parochiă de classa III-a din **Chertiș** în protopresbiteratul Butenilor se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.” În acest termen recurenții se vor prezenta în biserică barem odată și se vor face cunoscuți naintea poporului.

Venitele încopciate cu această parochiă sunt: a) folosirea unei sesiuni de pământ 280 fl. b) bir 120 măsuri 120 fl. c) venitele stolare 120 fl. d) cuartir liber cu două grădini.

Recursul au a se înainta pe calea P. On. oficiu protopresbiteral din Buteni (Batyin com. Arad.)

Din ședința comitetului parochial din Chertiș ținută la 15 Ian. 1897.

Petru Nica, m. p.   *Augustin Mihulin, m. p.*
notariu   președinte

Cu știrea mea: CONSTANTIN GURBAN, m. p. protopresbiter

—□—

Neînsinuându-se recurenți pentru îndeplinirea parochiei vacante din comuna **Chesinț**, în protopresbiteratul Lipovei se escrie de nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în fôia „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreunate cu această parochiă sunt: Una sesiune parochială, un plaț parochial, birul preoțesc și stola usuată, cari toate la oaltă dau un venit sistemizat de circa 800 fl. v a.

Doritorii de a ocupa această parochiă, sunt avisați, ca recursul lor ajustat conform dispozițiunilor legali în vigoare, și adresate comitetului parochial din Chesinț, să-le subscernă subscrisului protopresbiter în Lipova (B.-Lippa) până la termenul susindicat; să notează tot odată, că în lipsă de concurenți cu classa I, să admit și concurenți calificați de classa II; cari se-și au a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sta biserică din Chesinț, spre a-și arăta desteritatea în cele rituali și respective în oratoria biserică.

Chesinț, la 7 Ianuarie 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopop

—□—

Pentru îndeplinirea capelaniei temporale pe lângă veteranul preot Nicolau Magda din **Ecica-română**, se escrie prin această concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.”

Parochia fiind de classa I dela recurenți se cere calificațiunea prescrisă în §. 15. l. a.) Alesul capelan să va bucura cât timp va fi preotul în viață de jumătatea tuturor beneficiilor parochiale: sesiune, stolă și birul usuat.

Recurenții au să-și înainteze recursul lor Preonoratului Domn Paul Miulescu protopresbiter în Banat-Comloș, și să se prezenteze în sânta biserică de acolo, cu observarea §-lui 18 din Regulamentul pentru parochii spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Ecica română, la 30 Decembrie st. v. 1896.

Comitetul parochial.

Nicolau Magda, m. p.   *Valeriu Ghilăzanu, m. p.*
pres. comit.   not. com. par.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiter.

—□—

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din **Hodoni**, (inspectoratul Timișori), prin această se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare, în fôia „Biserica și Școala”

Emolumintele anuale sunt: 1) în bani gata 178 fl. 70 cr., din carea sumă 30 fl. se socotește ca remunerațiune pentru cantorat; 2) 60 chible grâu curat; 3) orgii de lemne și 2 orgii de paie; 4) 4 1/2 jughere de pământ (2 1/2 arători, și 2 fânață); sarcinile publice le va suporta alesul; pentru conferință 10 fl.; 6) pentru scripturistica 5 fl.; 7) cortel liber constatător din 2 chilii cuină, cămară, grajd pentru vite și grădină de legumi; 8) dela înmormântări, unde va fi poțtit 20 cr.

Dela recurenți se cere calificațiunea prescrisă și prezentarea în vre-o Duminică ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Recursul ajustat cu documente originale sunt a se trimite la P. On. oficiu protopresbiteral al Timișorii-Fabric.

Hodoni, din ședința comitetului parochial, ținută la 13/25 Ianuarie 1897.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb. tractual Dr. TR. PUTICLI, m. p. inspector de școle.

—□—